

1938 ий

24

АПРЭЛЬ
№ 36 (419)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эллэсэ пролэтар-шамыч, ушныза!

Првэзэ КОММУНИСТ

В Л К С М

Маробком

дэн

Горком

орган

РСФСР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫШ САЙЛЫМЭ КЭЧЭ НЭРГЭН

Всёроссийский Центральный Исполнительный Комитет Президиумын пунчалжэ

Сайлымаш ерок дэч кок тылзэ ончыч да пашам ыштыдымэ кэчыштэ РСФСР Вэрховный Советыш сайлымэ кэчым установитлымэ нэргэн Всёроссийский Совет-шамыч чрэвзычайнэ 17-шэ сйэздын пунчалжэ да „РСФСР Вэрховный Советыш сайлымэ нэргэн Положэнын“ 63 статьяжэ почэш Всёроссийский Центральный Исполнительный Комитет Президиум пунчалжэ:

1. РСФСР Вэрховный Советыш сайлымашым 1938 ий 26 ийуныш назначитлаш.

2. РСФСР Вэрховный Советыш сайлымэ избирательный кампаний тунгалмашым 1938 ий 26 апрэль гыч увэртаращ.

3. Канымэ кэчым 24 ийуны гыч 26 ийуныш кусараш.

Всёроссийский Центральный Исполнительный Комитет прэдседатэль—М. Калинин.

Всёроссийский Центральный Исполнительный Комитет сэкратарь олмэш ВЦИК Президиум члэн—А. Артбухина.

Моско, Кремль. 1938 ий, 20 апрэль.

РСФСР Вэрховный Советыш сайлашлан Центральный Избирательный Комиссийн составшым утвэрдитлымэ нэргэн

Всёроссийский Центральный Исполнительный Комитет Президиумын пунчалжэ

„РСФСР Вэрховный Советыш сайлымэ нэргэн Положэнын“ 34 да 35 статьяшамыч почэш Всёроссийский Центральный Исполнительный Комитет Президиум пунчалжэ: РСФСР Вэрховный Советыш сайлашлан Центральный Избирательный Комиссийн общественне организаций да шэмэр обществэ-шамычын тыгай прэдставитэлышт состав дэнэ утвэрдитлаш:

Центральный Избирательный Комиссий прэдседатэль Николайэва Клавдия Ивановна—Профэссиональный сойуз-шамыч Всёсоюзный Центральный совет дэч.

Центральный Избирательный Комиссий прэдседатэлын заместитэльжэ Папанин Иван Дмитриевич—Сэвэрный Морской Путь пашайэн-шамыч Профэссиональный сойуз дэч.

Центральный Избирательный Комиссий сэкратарь Кафтанов Сэргэй Васильевич—Научно учрэдэнласэ Высший Школ пашайэн-шамыч Профэссиональный сойуз дэч.

Центральный Избирательный Комиссийн члэнжэ-шамыч:

Угаров Александр Иванович—Московский Коммунистический организаций дэч, Малёнков Георгий Максимович—Политико-Просветительный учрэдэнласэ пашайэн-шамыч Профэссиональный сойуз дэч.

Косарёв Александр Васильевич—Всёсоюзный Ленинский Коммунистический Молодёж Сойуз дэч,

Кузнецов Алексэй Александрович—

РСФСР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫШ САЙЛАШЛАН ИЗБИРАТЕЛЬНЫЙ ОКРУГ-ШАМЫЧ НЭРГЭН

Всёроссийский Центральный Исполнительный Комитет Президиумын пунчалжэ

РСФСР Конституцийн 25 статьяжэ да „РСФСР Вэрховный Советыш сайлымэ нэргэн Положэнын“ 24 да 25 статьяшамыч почэш Всёроссийский Центральный Исполнительный Комитет Президиум РСФСР Вэрховный Советыш сайлашлан 727 избирательный округым ышташ пунчалжэ.

Марий АССР мучко тыгай избирательный округ-шамыч ыштаалтыныт:

Йошкар-Ола городской 668 №-ан избирательный округ (Цэнтржэ—Йошкар-Ола).

Йошкар-Ола да район-шамыч: Звенига, Морко да Сотнур.

Йошкар-Ола сэльский 669 №-ан избирательный округ (Цэнтржэ—Йошкар-Ола).

Район-шамыч: Йошкар-Ола, Оршанкэ, Пэктубай, Ронго да У-Торйал.

Шэрнур 670 №-ан избирательный округ (Цэнтржэ—Шэрнур).

Район-шамыч: Шэрнур, Косолоп, Мари-Турек, Кужэнэр да Параньгэ.

Кырык-Марий 671 №-ан избирательный округ (Цэнтржэ—Козьмодемьянск ола).

Район-шамыч: Кырык-Марий, Йоласал да Йурин.

Всёроссийский Центральный Исполнительный Комитет прэдседатэль—М. КАЛИНИН.
Всёроссийский Центральный Исполнительный Комитет сэкратарь олмэш ВЦИК Президиум члэн—А. АРТБУХИНА.

Моско, Кремль.
1938 ий, 20 апрэль.

1938 ий 1 майлан лозунг-шамыч

1. Вийан лийжэ Пэрвой Май—мэждународный пролэтариатын рэволюционнэ вийжым бойэвой ончымаш!

2. Чыла эллэсэ пролэтарий-шамыч, ушныза! Маркс-Энгэльс-Лэнин интернациональнэ знамэ йымак шогалза!

3. Класс шотышто иза-шольо-шамычлан, капиталын узникшэ-шамычлан, вўран фашистский террорын жэртвыжэ-шамычлан, пашазэ классын сэнгымашыжэ вэрч борэц-шамычлан 1 Май кэчыштэ мэман пролэтарский салам!

4. Фашизм—тидэ пашазэ, крэсанык-шамыч дэн трудовой интэллигенций ваштарэш капиталист дэн помэщик-шамычын террористический политикышт. Фашизм—тидэ захватнический сар. Фашизм—тўнысэ калык-шамыч коклаштэ кэлшэн илымашын эн осал тушманжэ. Фашизм ваштарэш кучэдалмашкэ вийым мобилизоватлэна!

5. Чыла эллэсэ пашазэ, ўдрамаш пашазэ, крэсанык дэн шэмэр-шамыч! Фашизм дэн сар ваштарэш кучэдалмэ калык фронтым шарыза да пэнгыдэмдыза! Тыныслык вэрч, демократический эрык-шамыч вэрч, социализм вэрч!

6. Внутрэнный дэн иностранный фашизм ваштарэш испанский калыкын кучэдалмыжэ—пўтынь ончыл, дэн прогрэссивнэ айдэм тукумын общий пашажэ. Шкэнжын нэзависимышто да эрыкшэ вэрч кучэдалшэ гэрманский испанский калыклан салам!

7. Йапонский да моло захватчик-шамыч ваштарэш шкэнжын нэзависимышто вэрч кучэдалшэ кугу китайский калыклан иза-шольо салам!

8. „Мэ тыныслык вэрч шогэна да тыныслык пашам аралэна. Но мэ лўдыктымаш дэч огына лўд да сар ылыжытшэ-шамычын ударыштлан удар дэнэ вашмутым пуаш йамдэ улына“ (Сталин).

9. Вийан лийжэ мэман родной, сэнташ лийдымэ Йошкар Армий, СССР калык-шамычын тыныс пашаштын куатлэ энэртишыжэ, Кугу Октябровский социалистический рэволюцийн сэнгэн налмыжын ўшанлэ оролжо!

10. Отэчэствым аралымаш—СССР-ысэ кажнэ гражданинын свэщэннэ долгшо!

11. Совет властылан ўшанлэ лийаш, мэман кугу социалистический родинлан ўшанлэ лийаш 1 майыштэ присэгатлышэ Йошкар Армийын самырык бойэцшэ-шамычлан бойэвой салам!

12. Вийан лийжэ СССР Войэннэ-Тэнгыз Флот—мэман родинын тэнгыз границыжын ўшанлэ оролжо!

13. Вийан лийышт тўнымбал авиационный рэкордыш шушо советский льотчик-шамыч, мэман родинан гордый соколжэ-шамыч!

14. Бойэц-пограничник-шамычлан, социализм элын зоркий часовойжэ-шамычлан салам!

15. Мэман родной, куатлэ Йошкар Армий, Войэннэ-Тэнгыз Флот дэн Йошкар Авиаций тэк кушкышт да пэнгыдэмышт, тэхиным овладэватлышт да калитлалтышт!

16. СССР пашазэ классын капиталистический эллэсэ пашазэ класс дэнэ интернациональнэ кылжым вийандэна да пэнгыдэмдэна! Мэждународный пролэтарский солидарность знамым кўшкырак!

17. Вийан лийжэ пашазэ дэн крэсанык-шамыч сойуз—совет властын нэгызшэ!

18. Кугыжан Россий калык-шамыч тўрма ыльэ. Совет элыштэ тўр праван калык-шамычын кугу сойузышт кушкэш да пэнгыдэмэш. Вийан лийжэ СССР калык-шамычын иза-шольо сойузышт да кугу кэлшэн илымашышт!

19. Вийан лийжэ большевистский партийын вуйлатымыжэ почэш мэман элын эрыкшым да нэзависимышым сэнгэн налшэ совет калыкын моральный дэн политический йэдинствожо!

20. Сталинский Конституций—Кугу Октябровский социалистический рэволюцийн кучэдалмэ да сэнгымаш итогшо. Вийан лийжэ сэнгышэ социализмын да подлиннэ демократизмын Конституцийжэ!

21. Калык озанлыкын чыла отраслыштыжэ иностранный развэдкэ-шамычын право-троцкистско наймитыштын врэдитэлыштэ послэдствийыштым тичмашын пытарэна! СССР-ым социализмын нэприступно крэпостышыкжэ савырэна!

(Мучашыжэ 2-шо могырышто).

1938 ий 1 майлан лозунг-шамыч

МУЧАШ

22. Промышленность дэн транспортысо ударник дэн ударницэ-шамычын шуко миллионан армийжылан, стахановец дэн стахановка-шамычлан—мэмнан элын знатнэ йэнжэ-шамычлан—большевистский салам!

23. 1938 ий—кумшо вичийашын пэрвой ийысэ—озанлык планым тэмымашкэ да эртарэн тэмымашкэ шуна! Куатлэ стахановский движэньым кумданрак ша-рэнэ!

24. Нэлэ индустрий дэн машиностроеньэ пашазэ дэн ўдрамаш пашазэ-шамыч, инжэнэр дэн техник-шамыч! Шўйым, нефтьым, мэталлым, кугун лукшаш вэрч, элысэ калык озанлык вийангын нэгызшэ лийын шо-гышо эн сай машина-шамычым шкэ жапыштыжэ ыш-тэн лукшаш вэрч!

25. Оборонный промышленность пашазэ дэн ўдра-маш пашазэ-шамыч, инжэнэр дэн техник-шамыч! Мэмнан родинан оборонный куатшым пэнгыздэмдыза! Родной Йошкар Армийым эн у техникэ дэнэ воору-житлыза!

26. Куштылго промышленность пашазэ дэн ўдрамаш пашазэ-шамыч, командир дэн инжэнэр-шамыч! Совет элын гражданинжэ-шамычлан шукур ак ситчим, пор-сыным, сукнам, трикотажым, обувым! Продукцийын качэстыжым сайэмдышаш вэрч кучэдалза!

27. Социалистический пасун стахановецшэ-шамыч-лан,—шошо ага планым большевикла шуктэн шо-гышо-шамычлан салам!

28. Колхозник дэн колхозница-шамыч, агроном дэн совхоз пашайэн-шамыч! Шошо агам образцово шук-тышаш да кўкшэ урожай вэрч кучэдалза! Вийан лийжэ колхоз дэн колхозник-шамычын зажиточный да культурный илышышт!

29. Пашазэ классын культурно-технический уро-вэньжым инжэнэрно-технический пашасэ пашайэн-шамычын уровэньышт мартэ нўлтатына!

30. Гэрой-папанинэц-шамычлан, Сэвэрный польусым отважнын сэнэн налшэ-шамычлан, социалистический родинан достойный эргыжэ-шамычлан шокшо салам!

31. СССР калык-шамычын культурышт умбакыжэ пэлэдалтшаш вэрч, советский наукин, техникын да искусствын у ончык каймашышт да сэнгымашышт вэрч!

32. Вийан лийжэ СССР-ын тўр праван ўдрамашыжэ, государством, элын озанлык дэн культурный пашажэ-шамычым управлэйтшаш активный участницыжэ!

33. Пионьэр дэн пионьэрка - шамыч! Советский школышто тунэмшэ-шамыч, знаньым овладэватлыза, Ленин-Сталин паша вэрч борэц лийаш тунэмза!

34. Совет элын чаплэ физкультурникшэ дэн физкуль-турнижэ-шамычлан—первомайский салам!

35. Вийан лийжэ комсомол—большевистский парти-йын куатлэ рэзэрвшэ да ўшанлэ полышкалышыжэ! Вийан лийжэ мэмнан Родинан шэмэр молодьожшо!

36. Мэмнан ситыдымашна-шамычын критик дэн само-критикым кумданрак шарэна! Пашазэ дэн кресаньык-шамыч социалистический государствын куатшым пэн-гыдэмдыза!

37. „Массэ дэнэ кыл кучымаш, тидэ кылым-пэнгыз-дэмдымаш, массын йўкшым колышташ йамдылык,—

тэвэ кушто большевистский вуйлатымашын вийжэ да сэнгалтдымашыжэ“ (Сталин).

38. Рэволюционный бдительностьым вийадэна! Мэмнан коклаштэ политический бэспэчностьым пы-тарэна!

39. Калыкын тушманжэ-шамычым—троцкистско бу-харинский да буржуазно - националистический шпион дэн врэдитель-шамычым, иностраннэ развэдкэ-шамы-чын наймитыштым вожгычак куклэн пытарэна! Родинан измэникшэ-шамычлан колымаш!

40. Чыла да чыла тўрлэ двурушник - шамычым разоблачитлэна! Мэмнан партийым большевизмын нэ-приступно крэпостышыжэ савырэна!

41. Пашазэ дэн кресаньык-шамыч! Избирательный кампанийым шарыза! Союзный дэн автономный со-ветский социалистический республик-шамычын Вэр-ховный Советшыкышт Ленин-Сталин пашалан мучаш мартэ прэдэнэ эн сай йэн-шамычым пырлэа выд-вигатлыза!

42. СССР шэмэр-шамыч! Союзный дэн автономный советский социалистический республик-шамычын Вэр-ховный Советшыкышт мэмнан родинан доблэстнэ па-триотшо-шамычым, пашазэ дэн кресаньык - шамычын пийалышт вэрч, социализм вэрч нэпоколэбимый кучэ-далшэ-шамычым сайлыза!

43. Коммунист-шамыч! Бэспартийнэ массэ дэнэ кы-лым пэнгыздырак! Избирательный кампанийыштэ глав-ныйжэ—бэспартийный-шамыч дэч ойырлалт шогащ огыл, а бэспартийнэ-шамыч дэнэ пырлэа дэйствоват-лаш да нунын дэнэ пырлэа союзный дэн автоном-ный советский социалистический республик-шамычын Вэрховный Советшыкышт кандидат-шамычым выдвигатлаш!

44. Вийан лийжэ союзный дэн автономный советский социалистический республик-шамычын Вэрховный Совет-шыкышт шушаш сайлымаштэ коммунист дэн бэспар-тийнэ-шамыч блок!

45. Вийан лийжэ да пэнгыздэмжэ мэмнан куатлэ роди-на—Советский Социалистический Республик-шамыч Ушэм!

46. Вийан лийжэ Всесоюзный Коммунистический большевик Партий—СССР шэмэр-шамычын ончыл от-рядшэ!

47. Вийан лийжэ Коммунистический Интернационал—сар, фашизм дэн капитализм ваштарэш кучэдалмашын вуйлатышыжэ да организаторжо! Вийан лийжэ ком-мунизм!

48. Вийан лийжэ кугу, сэнгаш лийдымэ Маркс-Энгельс-Ленин знамэ! Вийан лийжэ Ленинизм!

Всесоюзный Коммунистический (боль-шевик) партийын Центральный Комитэтшэ.

ПЭРВОЙ МАЙЛАН ТЭАТРАЛЬНЫЙ УЧИЛИЩЭ МОМ ЙАМДЫЛА

Йошкар-Ола музыкаль-нэ - театральный училищэ тэний Пэрвой май пайрэ-мый сайын йамдылалтын вашлийэш. Йамдылалтмаш-шым вуйлаташ студэнт да туныктышо - шамыч кокла-гыч лўмын комиссым ой-

рымо. Комисс планым ыш-тэн. План почэш май кэ-чын кугу концерт, балет-ный номер - шамыч, худо-жэственнэ лудмаш да му-зыкальнэ выступлэньэ (фор-топиано, скрипка, труба дэнэ молат) лийэш. Тыгак

студэнт-шамыч вий дэнэ Маргостэатрыштэ выступ-лэньэ лийэш.

Студэнт-шамыч Пэрвой май пайрэмым тунэмжэ ка-чэствым сайэмдэн вашли-й ашлан сорэвнованьым увэртэрэныт. Потапов.

ПАША ДЭН КУШМАШ

Пашаштына ВЛКСМ ЦК V-шэ плэнунын пунчалжэ-шамыч пэш кугу ваштал-тышым ышташ полшэныт да ончыкыжымат полшат. Мэмнан комсомольский ор-ганизацийыштэ, тыгак нэсо-йузный молодьож коклаштэ плэнунын пунчалжэ-ша-мычым сайын лончылэн улына, пашаштэ улшо си-тыдымашым критиковат-лэн, тўрлатэн шогэна.

ВЛКСМ ЦК плэну дэч вара нэсоюзный молодьож коклаштэ паша ыштыма-шым ик мыньар сайэмды-мэ. Тидэ комсомол радам кушмаш гыч, молодьожын активность кушмаш гыч пэш раш койэш. 1937 ийыш-тэ ВЛКСМ радамаш пўты-нэжкшэ 65 йэнгым гына пур-тымэ, а тэний пэрвой квар-талыштэ гына комсомолыш 72 йэнгым пуртэн улына, апрель тылзыштэ лу кэчэ коклаштэ 18 йэнгым пурты-мо. Кызыт мэмнан Марбум-

стройысо комсомольский организацийыштэ чылажэ 305 комсомолэц шотлал-тэш. Пашам ыштэна—па-шаштэ кушкына.

Комсомол радам кушмо да моло кулэшан паша ыштымэ шотышто примэрный пэр-вичный организаций-шамыч йатыр улыт. Тэвэ арматур-ный бригадыштэ комсорглан В. С. Кирэйэв йолташ ышта. Кирэйэв йолташ Марбум-стройышто ик активный да примэрный комсорглан шот-лалтэш. Кирэйэв йолташын вуйлатымэ организацийыш-тэ фэвраль тылзыштэ 12 комсомолэц гына ыльэ. Кы-зыт тыштэ 35 комсомолэц. Тыгай кушмаш нэсоюзный молодьож коклаштэ массэ-политик умландарымаш па-шам ыштымэ дэнэ лийын. Тидэ организацийыштэ чы-ла комсомолэцлан общест-веннэ пашам пумо. Нунын коклаштэ шукышт агита-тор, чтэц-шамыч улыт. По-

литучобыш чыланат йам-дылалтын,

жапыштыжэ коштыт. Кирэйэв йолташ комсо-молэц-шамыч дэнэ арматур-ный бригадым организо-ватлэн. Тидэ бригадэ кы-зыт стахановскийлан шот-лалтэш, планым эрэк 150—180 процентлан тэмэн шо-га.

Комсорг Мартынова йол-ташын вуйлатымэ пэрвич-ный организаций пашам на-чар огыл ышта. Тыштэ чы-ла комсомолэц-шамыч по-литучобыш йамдылалтын коштыт. Комсомольский по-ручэнийымат шуктэн шо-гат. Тидэ организаций гыч Павлов йолташ пропаган-дистлан ышта.

Сушильный цэхысэ ком-сомольский организацийат пашам сайын ыштэн шога Тыштэ эн чотшым поли-тик тунэммашым кулэш кук-шытыш шындымэ. Пропа-гандист Поташикова йол-таш политзаньятийым интэ-рэскэ да вэсэлан эртарэ.

Тугэ гынат, альэ чыла сайэ манын мокташ огэш лий, ситыдымашна йатыр. Пона пэрвичный организа-ций-шамыч пашам начарын ыштат. Варочный цэхысэ организацийыштэ комсомол радам пэш эркын кушкэш. Тыштэ комсомолыш пурты-шаш молодьож чылажэ 85 йэнг уло. Но ВЛКСМ члэ-ныштэ тэний пэрвой кварта-лыштэ улыжат 3 йэнгым гы-на пуртымэ. Тидэ органи-зацийыштэ комсомольский дисциплин лужкэн, полит-учобыш эрэк огыт кошт. Садлан тидэ цэхыштэ убу-ро составым, пашам йбра-тышэ примэрный комсомо-лэцым сэкратарьлан сай-лаш вэрыштын. Тыгак ре-гэнэраций цэхыштэ ком-сорг Зэмский йолташ па-шам начар ышта. Тудо нэ-союзный молодьож кок-лаштэ нимогай массэ-поли-тик умландарымаш пашам ок ыштэ.

Нинэ организаций-шамыч дэч „Заря“ лэсозаводысо комсомольский организа-

йат торлэн огэш шого. Тыштат комсорг Никола-йэв йолташ (ВКП(б) члэн) комсомол пашам огэш ак-лэ.

Нинэ ончыктымэ пэрвич-ный организаций-шамычлан ончыл организаций-шамыч дэнэ тўрланыман. Кажнэ комсомольский организа-ций, чыла активист, ком-сомолэц - шамыч ВЛКСМ ЦК V-шэ плэнунын пун-чалжэ - шамычым шукты-шаш вэрч кучэдалман. Ты-гакак цэхлаштэ стаханов-ский движэнийым, соцсо-рэвнованийым вуйлатыман. Самокритик дэн критикым паша ыштымашын эрэк лийын шогышо методыш-кышт савыраш, адак тидын дэнэ пырлэа калык тушман кашак да нунын пособи-кышт, клэвэгник ваштарэш вийан кучэдалман.

И. КОСТИН—
Марбумстройысо ВЛКСМ
комитэт сэкратарь.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ОРГАНИЗАЦИИ СОЦСОРЕВНОВАНЫМ ОК ВУИЛАТЭ

Стахановский движенье ден соцсоревнованье паша лектышым нолтымаш да пашан качествыжым сайемдымаштэ тун йон лийын шогат. Комсомол организацилан стахановский движенье ден соцсоревнованым шарымаштэ ончыл радамаштэ кучедал шогыман Молодьож кокла гыч стахановец-шамыч радам куштыман, нунылан полшыман да нунын коклаштэ эрэк пашам ыштэн шогыман.

Йошкар-Ола МТС-ыштэ молодьож 80 йэн нарэ шотлалтэш. Нунын коклаштэ стахановец-шамычат улыт. Комсомол организациыштэ 45 йэн шогат. Альэ мартэ комсомол комитет да комитет секретарь Тимаков йолташ молодьож коклаштэ соцсоревнованым шарыме нэргэн шоналтэнат огытыл.

МТС-ыштэ кок молодьожный удрамах тракторный бригадым комплектоватлымэ. Тушто 12 йэн шотлалтэш. Удрамах тракторный бригадыштэ стахановка-шамычат улыт. Тэвэ Смирнова 1937 ийыштэ паша нормым 246 процент мартэ тэмэн шоген. Шкэ смеништыжэ 526 гектар мландым обрабатыватлэн. Но Смирнова йолташын примержым моло трактористка шамыч коклаштэ шараш комсомол организаци ок кучедал. Тидэ пашаштэ партийный организацилан комсомол организацилан ок полшо. Директорын политик паша дэнэ заместительжэ Топоногов йолташ тракторист-шамычын колхозыш каймешкышт альэ соцсоревнованым шарэн шуктэна, манын гына шинча.

Чернова вуйлатымэ 16-шо номеран удрамах тракторный бригаде 1938 ийыштэ пашан качествыжым сайемдаш, тракторист-шамыч коклаштэ стахановский движеньым шараш Йэштубайэв вуйлатымэ 12-шо номеран удрамах молодьожный тракторный бригадым соцсоревнованым ужын. Соцдоговорышто ик СТЗ трактор дэнэ 1000 гектарым куралаш, севэрный комбайн дэнэ 150 гектар шурным погаш, тракторный сэйалкэ дэнэ 300 гектарым удаш, 2000 килограмм горьучийым аныклас, колхозлан мландэ обрабатывамаш качествым отличнэ да хорошо отметкэ дэнэ гына сдатлаш, тулэч молыланат обязательством налын.

Тыгак бригадыштэ текущий политик тунэмэ да РСФСР дэн МАССР Вэрховный Советыш сайлымэ нэргэн положеньым тунэмэ кружок-шамычым организаватлаш, культурно массовый пашам ышташ обязательством налын.

Нунын туналмышт гыч моло тракторист-шамычланат примерым налман. Но тыш-

тэ комсомол организаци пашам ок ыштэ. МТС-ыштэ 23 бригаде гыч 9 бригадыжэ гына соцсоревнованым ушнэныт.

Индивидуальнэ соцдоговорым ыштымаш дэнэ ик трактористымат авалтымэ огыл. А вэт индивидуальнэ соревноватлымаш паша лектыш дэн качествым шуко куш нолта.

12-шо номеран удрамах тракторный бригадыштэ комсомолка иктат укэ. Трактористка Расторгуйева бригадырын помощникше Пчелина, Томилова да молат комсомол радамаш пурэн кэртят. Нунылан политический шинчымаш дэнэ полышым гына пуман. МТС пелэнсэ комсомол организаци совет властылан преданнэ, ончыл молодьожым комсомол радамаш начар шупшэш. Комсомол радамаш пураш йоршб МТС-ыштэ 35 молодьож-шамыч улыт. Тугэ гынат, комсомол организаци пэш начар кушкэш. 1938 ийыштэ улыжат 12 йэнгым гына комсомолыш пуртымэ. Удыр-шамыч кокла гыч комсомолыш пуртымаш начар. Комсомол организацилан утларакшэ тений тунуктэн лукмо самырык тракторист-шамыч коклаштэ массе-политик умландарымаш пашам ыштыман.

Вашкэ тракторист-шамыч колхозлашкэ куралаш кайат. Нунын коклаштэ политик тунэмашым сай организаватлымаш, культурно массовый пашам ыштыман. Комсомол организацилан ик трактористат, трактористкат соцсоревнованье дэнэ авалтыдэ ынжэ код, манын тыршыман.

Мих. Смирнов.

КОЛХОЗЛАСЭ ОРГАНИЗАЦИЙЫШТЭ КОМСОМОЛ ПАШАМ САЙЭМДАШ

Мэмнан республик пэш кугу политический кампаний—РСФСР дэн МАССР Вэрховный Советыш сайлымаш ончылно шогат. Тидын дэнэ пырля комсомольский организаци-шамыч ончыланат пэш кугу, ответственный паша-шамыч лийыт. Эн ончычак СССР Вэрховный Советыш сайлымаш годым улшо активностыш эшэат чот кугедаш, кумда молодьож массылан РСФСР дэн МАССР Вэрховный Советыш сайлымэ нэргэн Положеньым, Сталинский Конституцийым моштэн, нойыдэ умландарыман.

Йалласэ комсомол организаци-шамычын пашаштэ сайемдымашын кулэшлыкшэ кызыт мэмнан ончылан нигунамсэ дэчат чот шогалэш. Йалласэ пэрвичный организаци да ВЛКСМ райком - шамычын значе-

Мэмнан республикыштэ посна колхоз-шамыч шошо ага пашам тунгалыныт

Мэмнан республикысэ йатыр колхоз - шамыч икйиаш шурным удаш тунгалыныт. 20 апрельыштэ „За оборону“ колхоз (Сотнур р-н) 14 гектар шуллым удэн.

„Йошкар армий“ колхоз (Ронгор-н) 15 апрельыштэ 10 гектар кокйиаш озым умбалан клэварым удэн.

Тракторный отряд- шамычлан 31 пропагандист

Косолоп МТС пелэнсэ комсомольский комитет тракторный отряд-шамычлан пропагандист - шамыч йамдылымэ курсым организаватлэн ыльэ. Тидэ курсым 31 комсомолэц тунэмын лектыч.

Нуво шошо ага кампаний годым тракторный отрядлаштэ пропагандистлан пашам ышташ тунгалыт.

Рудаков.

Май пайрэмым куанымаш дэнэ вашлийына

Йошкар-Ола марпрофтехшколышто тунэмшэ-шамыч Пэрвой май пайрэмым пэш кугу куанымаш дэнэ вашлийыт.

Кызыт хоровой кружок у муро-шамычым („Солнце первая“, „Если завтра война“, „Первой Советского союза“ молымат) йамдыла. Физкультурный кружок физкультурный номер-шамычым, посна йэн-шамыч почэла мут-шамычым тунэмын йамдылат.

Чугунова М. Н.

ОСОАВИАХИМ ПАШАМ САЙЭМДАШ

1938 ий 22 апрельыштэ колхозный школы актывый залышжэ оласэ осоавиахим активын погынымашыжэ лийэ.

Погынымаштэ Осоавиахим Центральный Совет II-шо пленумын иогшо да оласэ организаци-шамычын задачышт нэргэн докладым МАССР Осоавиахим Центральный Совет председател Пономарев йолташ ыштыш.

Пономарев йолташ докладым самокритичнэ ыштыш. Посна организаци-шамычын пашашт нэргэн нимомат ыш ойло. Общомут дэнэ вэлэ: „паша начар шындалтын“ манын ойлышто. А вэт сай организаци укэ манаш ок лий. Тэвэ прокуратур пелэнсэ организаци шкэ пашажым сай организаватлэн. Тидым Осоавиахим Центральный Совет шинчэн огыл.

Прэнийыштэ выступатлышэ - шамыч Осоавиахим Центральный Советын да Осоавиахим Городской Советын пашаштэ улшо ситдымаш-шамычым крити-

коватлышт. Осоавиахим Центральный да Городской Совет пэрвичный организаци-шамычым конкретнэ огыт руководитлэ, оперативный вуйлатымаш йоршэш лийын огыл. Осоавиахим Городской Совет председател Новиков йолташ вэрлаш лектын свэдэным гына пога. Войеннэ кружок-шамычын пашаштэ йол умбак шогалташ, значкист-шамычым шукемдаш тудо кулэшлан шотлэн огыл. Шуко пэрвичный организацилаштэ кружок вуйлатышэ укэ. Мутлан: Йошкар-Ола кыдалаш школ пелэнсэ организациыштэ пэш шукэртсэк руководитлым йодын коштыт, но альэ мартэн муын огытыл, адак Осоавиахим членыш пураш шонышо шукин улыт, тэвэ 26 йодмаш кум тылзэ дэнэ кийат.

Погынымаш Осоавиахим Центральный да Городской Совет-шамычлан пашаштэ тунгычак сайемдаш трэбытылш.

М. Толстухин.

НАНЦЭЛЪАР ГЫЧ ВУИЛАТАТ

Молодьожым советский патриотым, социалистический стрителствын активный стрителствым воспитатлашлан нунын политик шинчымашым нолталман. Тидлан эн ончыч молодьожым политучобо дэнэ авалтыман. Тугэ гынат вэрла гыч пуршо сэршшамыч гыч койэш: посна районлаштэ политико-воспитательный пашам чытыдымэ начар шындымэ. Райкомол секретарь-шамыч да политучобо отдел вуйлатышэ - шамыч молодьож коклаштэ воспитательный паша ыштымашым само-токлан кудалтэныт. Тидын дэнэ воспитательный пашам начар организават-

лымэ посна пэрвичный организаци-шамычын кушмашышт, комсомолэц-шамычын производствышто ончыл вэрим налын шогымыштат огэш кой.

Тэвэ Самёнов Леонид тыгэ воза: „Мэмнан „У пасу“ колхоз пелэнсэ комсомольский организациыштэ (Шэрнур район) политкружок лумжылан гына организаватлымэ. Политзаньатым кум тылзэ жапыштэ ик кана вэлэ эртарымэ. Пропагандист Шарабуйэв заньатым эртараш огешат шоналтэ.“

Тыгак „Пэрвой март“ колхоз пелэнсэ комсомольский организациыштэ кок тылзэ лийэш политзаньатэ эртаралтын огыл, манын Антропов йолташ воза.

Вэт тидэ комсомольский организациыш пролагандистлан Шэрнур райкомолын политучобо отдел вуйлатышжэ Вэдэрников йолташ пэнгыдемдымэ. Но Вэдэрников йолташ молылан примэрым ончыктымэ олмэш, шкэжат эрэк срыватла.

„Энэр“ колхоз пелэнсэ комсомол организациысэ (Торйал район) политкружокын пропагандистше Кисельов йолташ политзаньатийым эртараш эрэк йамдылатдэ коштэш. Адак йатыр годым йоршын огэш тол,—манын йункор Лазарэв увэртара.

Тыгак факт-шамыч моло вэрэат улыт. Но райкомол секретарь-шамыч Пэкпайэв дэн Чэгайэв йолташмыт политучобо пашаштэ ситдымашым пытараш пижым огытыл.

Тидын дэнэ нинэ районлаштэ колхоз комсомольский организациыш кушмашыжэ пэш начар.

А. Корьукин.

КОММУНИСТИЧЕСКИЙ ВОСПИТАТЕЛЬНЫЙ ВИЙАНДЫМАН

Морко районысо Нурумбал пэлэ кыдалаш школышто учебно-воспитательный пашам пэш начарын шындымэ.

Школышто успевайемость дэн посэжайемость вэрч кучадалмаш укэ. Социалистический соревнованым формальнэ вэлэ организаватлымэ. Визымышэ классыште тунэмшэ-шамыч кокла гыч посна йэн - шамыч 18 кэчэ дэнэ адак утларакат кодэныт. А классный руководитель И а к о в л э в И. Я. прогул ваштарэш ни могай мэримат огэш прииматлэ. Тидэ классыште тунэмшэ-шамычын дисциплиныштат эн үлнө.

Тунэмшэ-шамыч мөнгылан пумо пашам пэш шагальжэ гына шуктэн шогат. Мутат укэ, тыште эн ончычак учитель - шамыч титакан улыт. Нуно воспитательный пашам ыштэн огытыл.

Адак посна тунуктышо-шамычын методикын эн элементарный правилжым шинчыдымашыштат дисциплиным шолдыртат. Тэвэ арифметик тунуктышо Макаров И. М. тунэмшэ-шамычлан мөнгыштö ышташлан заданым эрэк пуа. Но тудым кузэ тэмьмашым ик канат ок тэргэ. Сандэнак йатыр тунэмшэ-шамыч: „Мом ышташыжэ, Иван Михайлычнэ садак вэт ок тэргэ, огына ыштэ гынат ок палэ“—вэлэ манын коштыт.

Внешкольный пашам организаватлымэ огыл. Турлö кружок-шамыч шагальжэ огытыл. Но нуно нимо пашамат огытыштэ. Йоча-шамычым кружокын пашажэ дэнэ интэрсаватлэн огытыл. Сандэнак кружокын пэш шагальжэ пурат.

Школышто самокритик дэн критикым огыт йбрэтэ. Пырдыж газет, пэш шуэн лектэш, тудыжат шотлан гына.

Школ пого дэк коммунистический отношэным воспитательнымэ огыл. Тунэмшэ-шамыч школ узгарым шалатылыт, но тидлан мутым иктат ок кучо.

Школ родитель - шамыч дэнэ кылым огэш кучо.

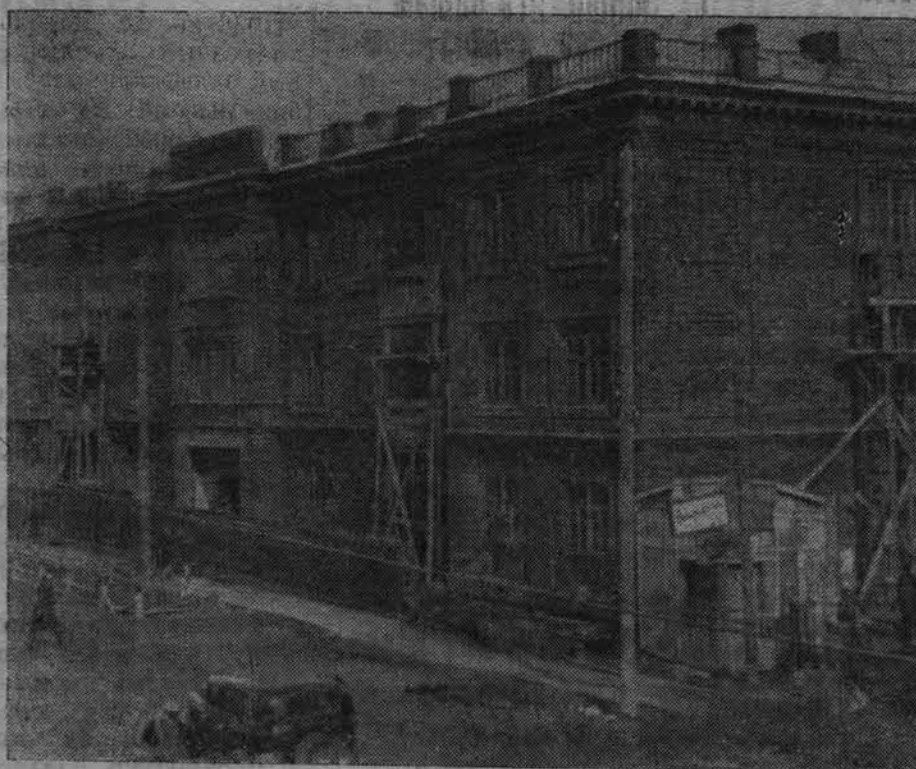
Вывод иктэ: Нурумбал пэлэ кыдалаш школышто учебно-воспитательный паша пэш үлнө. РОНО - лан тидэ школ нэргэн сэрйознын ончалашыжэ күлэш.

Бануллин Хашэт.

Хорым йамдылат

„Красный кустарь“ промколхоз пэлэнсэ хоровой кружок (Звенига район) Пэрвой майлан турлö муро дэнэ частушко - шамычым йамдылат. Адак тунэмшэ-шамыч вий дэнэ „Воздушный змей“ луман постановко ончыкталтэш.

И. Калинин.

Марий республикын столицыштыжэ ий йэда лу дэнэ у зданьэ строитлалтыт. Сүрэтштытэ: Марпедучилищэ студент-шамычлан общэжитий. Фото Овзчкинын.

ЭЛНЭТЫШТЭ

Мэ нагорым
Кидыш налын
Элнэт сэрйш
Толна шукын
Сплавщик-шамыч
погынен.

Вуй мучаш гыч
Турий күйкө
Лонгын күйыш,
Муралтальэ
Шошо кэчым
саламлен.

Йыр-ваш шош!
Сакыр ганьэ
Ош лум шулыш.
Элнэт ынды
Ой, могайэ
ток вудан.

Йога тэвэ
Ловыкалтын
Кугу Йулыш;
Пырт ок чарнэ
Канаш тудо
нич йүдлан

Куан шэм дэн
Эрак лэчна
Мэ пашашкэ.
Кава түр гыч
Койо порсын
ужара.

Кэчэ лэктэ.
Ший йол возо
Вүд умбакэ.
Мардэжэ дэнэ
Кожганальэ
чодра.

Сплавщик-шамыч
Пашаш пижна
Ик йэн гайэ.
Муро дэнэ
Паша модын
ышталтэш.

Вүд умбалнэ
Пёрня ийыт
„Лийэ-лайэ“.
Элнэт нуным
Ондал налын
шикшалтэш.

Ик бригадэ
Вэс бригадэ дэн
Танасалын,
Срок дэч ончыч
Волтэн мольым
шуктэна.

Паша дэнэ
Илена мэ
Йолташ лийын,
Түшка вий дэн
Кэч мо йбсым
сэнэна.

Ожно годым
Пидын йолын
Вүдым кэлын,
Йуштö вүд дэн
Кылмымэшкэ
чот утэн,

Илышна мэ
Ожно шуко
Йбсын-налын,
Кукшо киндэ,
Йужгынамжэ
шүр вүд дэн...

А тэнийэ
Мэмнан илыш
Пэшак сайын,
Саска ганьэ
Мэмнан илыш
түзланэн.

Илышланжэ
Сталин возждэ дэч
Правам налын
Улына мэ,
Чыланат чот
куанэн...

Кас пычкэмыш
Элнэт вүдым
Йыр лэвэдэ.
Сплавщик-шамыч
Чаркэна мэ
пашанам.

Модэш кап-кыл
Патэфоным
Сэмжэ дэнэ.
Ончэн от тэм
Чүчкалталшэ
кочанам...

Чылан ик гай
Улына мэ
Вий пашаштэ,
Чылан ик гай
Полшэна мэ
элланна.

Тачэ тыштэ—
Улына мэ
Вүд умбалнэ,
Күлэш лийэш—
Аралаш элым
шогална!

М. Н. БОЛЬШАКОВ.

ПАТРИОТ ЙЭШ

Куанэн адак тачэ чалэмшэ ача.
Сэрйш-шамычым налын йывыртэн онча.
Мошта чыла лудын шонго шинча.
Воза изи эргэ тора гыч увэрым,
Воза кузэ тудо арала Балтик сэрим,
Элнам, пасунам да элын границым.
Воза кугу эргэ: „илэна Москвашты;
Коштына кайык ганьэ кандэ кавашты;
Улына чылан йамдэ элнам
аралымаштэ“.

Воза үдыр Сима: „салам ачийэм!
Тыдат илышэмым чыла каласэм.
Илышэм дэнэ мыйэ кэртам моктанэн.
Ачий тыйэ луд-йа, мом мый возэнам;
Вашкэ лийам льотчик, мый ушанэм—
Вара изам сэмын мыйат чонэштэм!“

Лудэш ача сэрйшым, а ышкэ куанэн.
„Мом гын нунылан сэрэн мый колтэм,
Мо дэнэ нуным кэртам куандарэн!“
Шарна ача түрлым, вара возалта:
„Удырэм дэн эргым, возэм тыланда,
Элнам аралаш йамдылат шогыда!
Пэлэдшэ сад гайэ элнажэ мэмнан.
Шона пураш элым шүкко тушман;
Садлан элым чот аралэн шогыман!
Бой дэнэ тушман кэрылтэш гын
элнаш,

Йамдэ лийза тудым сэнаш,
лайтырташ!
Йамдэ лийза тудым мландэ бач
уштылаш!
МАКС МАЙН.

КАПИТАЛИСТ ЭЛЛАШТЭ

МОЛОДЬОЖ САР ДА ФАШИЗМ ВАШТАРЭШ КУЧЭДАЛМАШТЭ

Швэций комсомолын сйээздшэ

Швэцийын столицэшыжэ — Стокгольмэш тидэ кэчылаштэ Швэций коммунистический молодьож ушэмын 16-шо сйээздшэ почылтын. Сйээздыштэ Испанийысэ обйединьонно молодьож ушэмын представитэльжэ салам мутым ойлэн. Тыгакак Англий, Норвэгий да Данийысэ комсомолын представи- тэльышт саламлен высупат- лэныт.

Саламлымаш дэч вара виш сйээдын заседаныш- тыжэ фашизм ваштарэш кучадалашлан молодьож дэн Швэцийысэ чыла шэмэрын йединный фронтым ышты- мэ нэргэн вопросым лон- чылымо.

Сйээд почылтмо кэчын Стокгольм оласэ молодьож- тин антифашистский ми- тингыжэ лийын.

Францийысэ удыр- шамыч ушэмын сйээздшэ

16, 17, 18, апрель кэчы- лаштэ Парижыште „Фран- цийысэ самырык удыр-ша- мыч ушэмын“ сйээздшэ эртэн. Тидэ ушэм француз комсо- мол дэнэ примыкатлэн шо- га. Кызыт тидэ ушэмыште 16 түжэм 500 член шотла- тэш.

Коммунистический пар- тий лум дэнэ сйээдым Ка- шэн дэн Торэз йолташмыт саламленыт. Тыгакак сйээд- лан Ромэн Роллан салам тэлэграммным колтэн.

Сйээд „Францийысэ са- мырык удыр-шамыч ушэ- мын“ задачыжэ нэргэн воп- росым лончылен.

Испанский дэлэгадий СССР-ыш пэрвомайым пайрэмлаш толэш

Эспань агентствэ тыгэ увэртара: Барселоньшто испанский дэлэгадийым об- разоватлымэ. Тидэ дэлэга- ций Советский Союзыш пэрвомайым пайрэмлаш то- лэш. Дэлэгадий составыш- тэ республиканский Испа- нийын профсоюз, пашазэ да моло обществэннэ орга- низаций-шамычын предста- вительышт улыт.

Японский импэриалист кашакын

Яанлыканымышт
Официальнэ увэртарымэ данний гыч палэ: 27 март гыч тугалын Японский авиаций Учан олам (Хубэй провинций) 24 кана бомбар- дироватлэн.

Бомбардироватлымэкэ чы- лажэ 643 йэн колэн да 955 йэн сусыргэн. Сусыргымо кокла гыч кумлыжо йоча улыт.

Отв. редактор—
Г. М. ЭРСКИЙ.